

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

31. oktober 2023

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 21 (L 130) af 14. september 2023 stillet efter ønske fra Christina Olumeko (ALT)

Spørgsmål

Vurderer ministeren, at Danmark vil modtage en henstilling fra EU, hvis Danmark planlægger et underskud på ca. 3 pct. af BNP på den faktiske offentlige saldo i et enkelt år i 2024 på grund af massive investeringer i den grønne omstilling for at afhjælpe klimakrisen, via overførsel af midler til en miljø- og klimafond med en konstruktion som Den Danske Naturfond? Ministeren bedes i den forbindelse forudsætte, at Danmark efter 2024 planlægger at følge en tilpasningssti mod det højest tilladte underskud på den strukturelle saldo i 2030 indenfor de nuværende finanspolitiske regler på EU-plan. Desuden bedes ministeren angive, hvordan ovenstående ville påvirke den finanspolitiske holdbarhed samt den offentlige nettoformue i 2024, og i sit svar forudsætte, at et flertal i Folketinget ønsker at se bort fra budgetlovens regler i det pågældende år, af hensyn til den akutte klimakrise.

Svar

Finanspolitikken i Danmark tilrettelægges inden for den danske budgetlovs rammer – herunder underskudsgrænsen for den strukturelle saldo på 1 pct. af BNP og lovfastsatte fireårige udgiftslofter for stat, kommuner og regioner – samt kravene i EU's finanspolitiske regler. Budgetlovens underskudsgrænse skal overholdes hvert år ved fremsættelsen af finanslovsforslaget for det kommende år medmindre der foreligger exceptionelle omstændigheder.

Eventuelle prioriteringer af midler til grøn omstilling vil som udgangspunkt skulle behandles på linje med øvrige prioriteringer inden for de finanspolitiske rammer, herunder budgetlovens underskudsgrænse for den strukturelle saldo.

Det er uklart, om der pba. de aktuelle forhandlinger i EU om en reform af EU's finanspolitiske regler vil være *nye* finanspolitiske regler, som finder anvendelse i EU i 2024, eller om EU's *eksisterende* finanspolitiske regler vil finde anvendelse i det pågældende år. Det bemærkes dog, at finanspolitikken i 2024 under alle omstændigheder stadig tilrettelægges inden for rammerne af budgetloven.

Det er endvidere uklart, hvordan eventuelle *nye* finanspolitiske EU-regler pba. af en eventuel reform af Stabilitets- og Vækstpagten konkret vil håndtere brud på EU-traktatens krav om, at EU-landenes faktiske offentlige budget underskud ikke må overstige 3 pct. af BNP, og at ØMU-gælden skal udgøre maksimalt 60 pct. af BNP eller være tilstrækkeligt faldende. EU-landene ventes dog som under de eksisterende regler, at kunne få henstillinger fra Rådet med bindende krav til finanspolitikken, hvis landene ikke efterlever de traktatbestemte krav.

Under EU's *eksisterende* finanspolitiske regler foretager Kommissionen en helhedsvurdering af om et underskud, der overskrider 3 pct. af BNP, er ”uforholdsmæssigt stort”, og om der er grundlag for at tildele en henstilling om at nedbringe underskuddet eller gælden, såfremt et land overskrider hhv. traktatens underskuds-krav eller gældskrav.

Det bemærkes, at hvis underskudskravet overskrides, vil der normalt ikke blive tildelt en henstilling, hvis overskridelsen er både exceptionel, midlertidig og begrænset. En overskridelse er exceptionel, hvis den skyldes en usædvanlig begivenhed uden for statens kontrol med afgørende virkning på de offentlige finanser eller et alvorligt økonomisk tilbageslag. En overskridelse anses normalt i praksis for begrænset, hvis underskuddet højst er 3,5 pct. af BNP. En overskridelse anses i praksis for midlertidig, hvis underskuddet ifølge EU-Kommissionens prognose ventes bragt under 3 pct. af BNP, når den exceptionelle hændelse ophører (normalt tillades en overskridelse i ét eller maksimalt to år).

Kommissionens helhedsvurdering tager derudover højde for en række forskellige relevante faktorer. Det omfatter særligt en vurdering af landets økonomiske situation på mellemlangt sigt, landets budgetstilling på mellemlangt sigt (herunder især efterlevelse af reglerne om mellemfristede budgetmål, MTO) samt landets gældsudvikling på mellemlangt sigt.¹

Det er EU-kommissionen og Rådet, der skal foretage vurderingen og beslutningen om en eventuel henstilling, herunder de krav, der måtte blive stillet til efterfølgende budgetforbedringer.

En eventuel svækkelse af den faktiske offentlige saldo i et enkelt år vil alt andet lige indebære en tilsvarende reduktion af den offentlige finansielle nettoformue i det pågældende år. Hvis der fx planlægges et underskud på 3 pct. af BNP i 2024 i stedet for et overskud på 1 pct. af BNP som skønnet i *Økonomisk Redegørelse, august 2023*, vil nettoformuen alt andet lige blive 4 pct. af BNP lavere ved udgangen af 2024.

Med 2030-planforløbet er holdbarhedsindikatoren opgjort til 1,5 pct. af BNP. Hvis finanspolitikken tilrettelægges ud fra en lempeligere sti for den strukturelle

¹ For lande med gæld under 60 pct. af BNP tages de relevante faktorer altid med i bedømmelsen. For lande med gæld over 60 pct. af BNP tages der kun højde for de relevante faktorer i afgørelsen af om underskuddet er uforholdsmæssigt stort, hvis overskridelsen er begrænset og midlertidig.

saldo med et saldomål på -1 pct. af BNP i 2030 vil det isoleret set indebære en svækkelse af holdbarhedsindikatoren med i størrelsesorden $\frac{1}{2}$ pct. af BNP.

En eventuel lempeligere saldosti og mellemfristet mål for 2030 vil indebære et mindre manøvrerum til at understøtte økonomien i tilfælde af en lavkonjunktur. Såfremt finanspolitikken tilrettelægges med et strukturelt underskud på 1 pct. af BNP, vil der i tilfælde af en lavkonjunktur som udgangspunkt ikke være manøvrerum inden for budgetloven og EU-reglerne til nye stabiliseringstiltag.

Det bemærkes endvidere, at den aktuelle konjunktursituation ikke taler for finanspolitiske lempelser, som øger kapacitets- og inflationspresset yderligere.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister